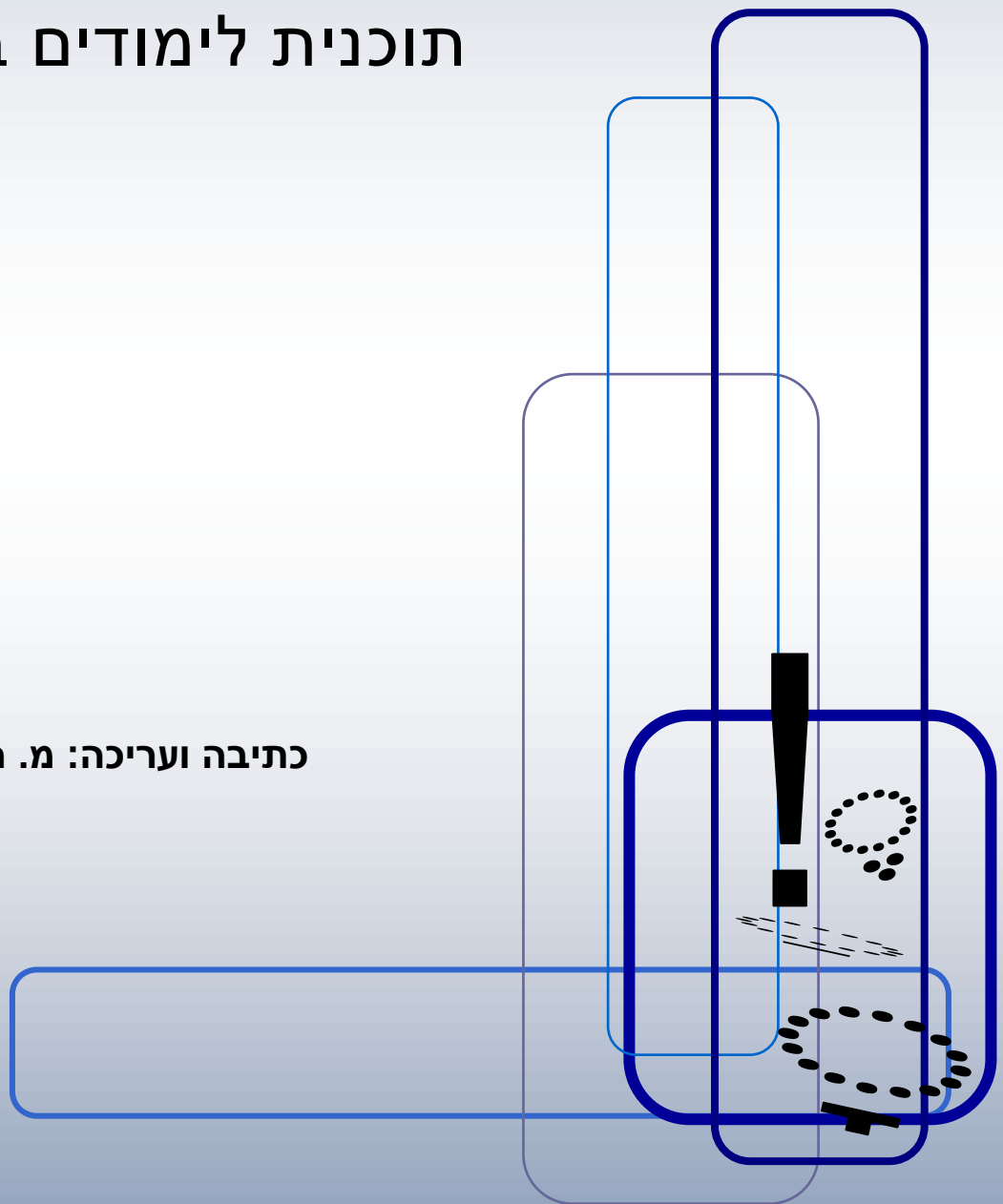

תוכנית לימודים בדקדוק

כתיבה ועריכה: מ. הופמן

תוכנית לימודים בדקדוק

תוכן העניינים

♣ מבוא

♣ תכנית הלימודים : מטרת כלליות בהוראת הדקדוק.
שעות לימוד.
תכנית הלימודים החדשה.

♣ הערות דידקטיות : פיתוח יחס חיובי לדקדוק.
הקשיים בהוראת הדקדוק
למידה בכיתה הטרוגנית.
תדמית שלילית של המקצוע.
שעה שבועית אחת.

♣ דרכי התמודדות : הדרך להעברת חומר בצורה חויתית.
הוראה בכיתה הטרוגנית.
בדיקת השגים.

♣ סיכום

♣ תכניות לימודים בדקדוק לכתות ד-ח

♣ ספרים לכתות ג-ח

מבוא

אשנב לדקדוק

מלאכת ההגיון מן השכל - כמדרגת

מלאכת הדקדוק מן הלש

ספר "מלות הגיון" לרמב"ם

הנקודות מאירות בגופן של אותיות

כנשמה המאירה בגוף האדם

קדושת לוי

הנקוד הוא צורה ונשמה לאותיות

פנימיות התורה – הרמב"ן

- כי מהו צירוף אותיות בלתי מנוקד?

חומר גלם חסר משמעות, ממילא חסר חיים, רק כשיפוחו התנועות רוח חיים בחומר הגלם הזה, ימצא בו המדבר ענין ושימוש.

אדם נפעל כפי פעולותיו, מילה נפעלת כפי נקודותיה – הן חורצות את גורלה לשם (ספֵר) או לפועל (ספֵר), הן הקובעות מה יהיה תוכן השם (ספֵר) ומה יהיה טיב הפועל (ספֵר), משל היו האותיות עומדות שותקות וכנועות, מצפות בדממה ובשיוון נפש לאחווה שינחילו להן הנקודות, כי על פיהן יישק דבר.

הן תגזרנה איזו מן המילים תהיה הנותנת, היוצאת, המשפיעה, איזו מהן תהיה הנוטלת, המקבלת, הסבילה.

- וכיון שיחתכו הנקודות חיים למילה, תסתגל זו למעמד שקיבלה, ובתוך

מרחבי הלשון והשפה תנוע אך במסלול המותר לה, תרכֵב על... אבל תרכיב את... תזַהר ב... אבל תזַהיר מפני... תחַלש מרב מאמץ, אבל תחַלש ברב כוח וגבורה, תַעַרב לפי הטועם ותַעַרב לכוס המלווה, תקצר ברִינה אבל תקצר בפזיזות, באין לה אורך רוח.

כאלה וכאלה פנים תשוונה תנועות לעיצורים, כאלה וכאלה משמעיים
תענקנה נקודות לאותיות.
**אל כל אלה יתוודע אדם בהתבוננו אל מסע התנועות דרך אשנב הדקדוק,
שתפתח לו חוברת זו,**

אמנם לא יחיד הוא אשנב דקדוק זה, רבים כמותו, אפשר טובים ממנו,
אלא שאחר נסיון של שנים בהוראת הדקדוק לבני 8-14 סברנו לבנות עוד
אשנב אחד – **ספו בגובה הילדים המתבוננים בו, רוחב קורותיו כמידת
רוחב הבנתם.**
וכמלאכת ההגיון מן השכל, בבני גיל זה כן השתדלנו להעלותם על מדרגת
הדקדוק מן הלשון.

רחל וולנר

מורה ללשון בסמינר ב"י, ת"א

תכנית הלימודים בדקדוק

♣ מטרת כללית בהוראת הדקדוק

1. התלמיד יבין שהיחס לדקדוק הוא כיחס למקצוע קודש. הלימוד והיישום של הנלמד הוא חובה כי מדובר בלשון הקודש.
2. התלמיד ירכוש שפה תקינה, ויעזר בה לשימוש השפתי היומיומי.
3. התלמיד יפתח חשיבה הגיונית, לוגית, כגון: מציאת הכללים בתנ"ך, סכומם, הבנתם, והקשתם למילים נוספות. וכן יעקב אחר תופעות דקדוקיות בשם ובפועל, כדוגמת: אסימילציה, דסימילציה, דיפתונג וכו'.
4. התלמיד ישפר את שפתו, יעקור שיבושי לשון ושיבושי הגיה קיימים, וישריש בתוכו את השפה המדויקת.
5. התלמיד יעצב יחס חיובי כלפי הדקדוק, ולא יפתח חרדה מפני המקצוע.

♣ תכנית הלימודים החדשה

בחוברת זו מוגשת תכנית הלימודים בדקדוק. התכנית בנויה עפ"י העקרון של למידה ספירלית, המאפשרת חזרה והרחבה של כל נושא מספר פעמים, במשך שנות הלימוד בבית הספר היסודי. התכנית קובעת לכל נושא לימודי דרגת קדימות א, ב, ג.

נושאים שקדימותם היא א' הכרחיים לחומר הלימודים, נושאים בעלי דרגת קדימות ב' חשובים אף הם, אך ויתור על חלק מהם אינו פוגע בדרגת ההספקים. נושאים בעלי דרגת קדימות ג' – אלו נושאים שניתן לוותר עליהם, אך אין לראותם כנושאים חסרי ערך.

יש נושאים בדרגת קדימות זו שהם קלים ומהנים ויכולים לתרום ליצירת היחס החיובי כלפי המקצוע.

נושאים בדרגת קדימות ב', ו-ג' פעמים שמשמשים כהכנה לשנים הבאות ופעמים שמשמשים כחזרה וכסכום על נושאים שנלמדו בשנים עברו.

הסדר הכרונולוגי של הנושאים אינו מחייב וניתן לשינוי ע"פ שיקול דעתה של המורה ובהתאם לצרכי הכיתה, בלבד שילמדו הנושאים שנקבעו בתכנית הלימודים עפ"י סדר קדימותם.

בבתי ספר שמקצוע הדקדוק אינו נמנה על מקצועות הלימוד בכתות ג', יש ללמד את שעורי הדקדוק במסגרת שעורי עברית.

♣ **שעות הלימוד**

התכנית ערוכה לפי מערכת של 30 שעות שנתיות בכתות ד-ה.

ולפי 60 שעות שנתיות בכתות ו-ח.

כדי להקל על המורה לתכנן את שנת הלימודים, קיימת בתכנית המלצה בדבר מספר שעות הלימוד שרצוי להקצות לכל נושא, ענין זה יאפשר למורה להקדיש את הזמן המתאים לכל נושא, ויסייע בידו לבדוק את רמת ההישגים הנדרשת.

הערות זידקטיות

♣ **פיתוח יחס חיובי למקצוע**

מקצוע הדקדוק נתפס בעיני תלמידים רבים כמקצוע קשה ויבש, אי לכך, חשוב מאוד שתלמידים יפתחו הנעה והנאה למקצוע.

♣ **הקשיים בלימוד הדקדוק**

קשיים רבים קיימים בהוראת המקצוע לתלמידים:

למידה בכיתה הטרואגנית

תדמית שלילית של המקצוע.

שעה שבועית אחת

♣ **למידה בכיתה הטרואגנית**

כיון שהלמידה נעשית בכיתה הטרואגנית, קיים קושי להגיע אל התלמידים המתקשים מבלי לאבד את הרצף והעניין של כלל התלמידים. ומאידך, ליצור אתגריות אצל התלמידים החזקים.

♣ **תדמית שלילית של המקצוע**

כיון שיש עומס של אין סוף כללים ושל יוצאים מן הכלל, נתפס מקצוע זה בעיני רבים מן התלמידים כמקצוע קשה.

♣ **שעה שבועית אחת**

כיון שהמערכת הבית ספרית מקציבה שעה שבועית בלבד, למקצוע זה. ופעמים שאף שיעור שבועי זה נופל בשל אילוצים בית ספריים, נוצר נתק בהליכי ההבנה והזכרון של התלמיד.

דרכי התמודדות

♣ **הדרך להעברת חומר בצורה חזיתית:**

♣ **כללים** - המורה יעשה שימוש רב בשירים מנוגנים, בקטעים מחורזים ובמשפטים קלילים לסיכום החומר הנלמד.

♣ **האנשה** - המורה ישלב בהסבריו האנשה ודמויים ציוריים, למשל: ה"דגש" באותיות הגרוניות הוא כמו "גולה" שנתקעה ב"גרון" משום כך הוא אינו אפשרי במקום זה.

♣ **זכרון חזותי** - על המורה לנצל את הזכרון החזותי, בציורים של היוצאים מן הכלל, ברבוי דוגמאות על הלוח, ובשקפים.

♣ **פינת העשרה** - ניתן ליצור בכיתה פינות משחק אשר ישמשו מוקד לשינון ולחזרה על נושאים שונים.

♣ **המחשב ככלי עזר** - הסל הפתוח של מט"ח מציג תכניות עשירות בתחום זה, כדוגמת: התקליטור העוסק בתורת ההגה ובתורת הצורות ומיועד לכתות ז' ח'.

♣ **משחקים** - מקהלות דבור, חלוקה לקבוצות משחק, כרטיסים וכל משחק אפשרי ומתאים אחר.

♣ **מטול שקפים** - כלי עזר מומלץ מאד בשעורי דקדוק, השימוש בו מאפשר חסכון בזמן כתיבה על הלוח.

כמו כן, האסטטיקה של השקף, כמו האפשרות הנוחה לצייר ולשרטט עליו ובודאי יכולת השימוש ברבדים – תורמים את חלקם.

הוראת דקדוק בכיתה הטרוגנית

יש לתת עבודות אתגר למתקדמים וגם ההפך.

וכן יש לתת את הדעת כי הדרישה מהתלמידים החלשים תהא פחותה מן הדרישה מהתלמידים החזקים.

כמו כן יש לדרוש מן התלמידים את ידיעת עיקרי הדברים ועם זאת מותר להם לשכוח פרטים שאינם הכרחיים להמשך החומר.

בדיקת הישגים

בחנים

למרות שהבחנים אינם אהודים על התלמידים לא נמנע מכך כיון שהם בעלי ערך חשוב באיתור קשיים יחודים של התלמידים אך יחד עם זאת עלינו לזכור כמה נקודות חשובות:

על הבחנים להיות ערוכים בצורה נאה ובכתיבה בהירה וברורה, לא קשים אבל דורשים לימוד,

אם ניתן להוסיף הומור לבוחן – מוטב, יש להחזיר את הבוחן בשיעור הסמוך למועד כתיבתו, שכן למשוב קצר הטווח יש חשיבות רבה למוטיבציה של התלמידים.

לסיים-

”דקדוק- לשון הקודש”

בטוי זה אמור לייצג את הגישה הראויה של המורה להוראה וללימוד של מקצוע הדקדוק. בניגוד לתחושתן של חלק מהתלמידות שדקדוק הוא אחד ממקצועות החול, כאנגלית וכמתמטיקה.

בינה ובוננות בכתבי חכמנו ז”ל תביאנו להכרה, כי מקצוע הדקדוק אינו עוד מקצוע כללי המכיל מערכת כללים נוקשים ומופשטים, מנותקים מן המציאות. הדקדוק הינו מציאות קדושה שכן הינו לימוד העקרונות של הלשון הקדושה, הלשון שבה נכתבו תורה נביאים וכתובים שנתנו למשה מסיני. דקדוק לשון הקודש הוא תוצר של חקירה ודרישה של מפרשי התורה ז”ל במכמני הלשון הזו.

חקירה ודרישה זו היא אחת מאבני היסוד שעליהם מושתת התלמוד והתלמוד הוא ספר העמל של לומדי התורה, אבני יסוד אלו הינן תשתית בהבנת המקראות ועל פיהן נלמדות מצוות רבות.

הבה נעיין בדברי רבי יונה אבן ג’נאח בהקדמתו לספרו ספר ”הריקמה” זעיר אנפין מתוך מבוכי הפרדס:

...”בעבור אשר היתה מלאכת חכמת הלשון כלי לכל נדרש ומבוא אל כל נחקר”... ובכל עת היו גדולי רבותינו ז”ל משתדלים בענין זה ומזהירים עליו... באמרם במה

שחייבים האבות לבניהם : יודע לדבר- אביו מלמדו שמע וצוה לנו ולשון הקודש
והראיה על... שקיים התורה כמשפט לא תהיה כי אם בהבנת חכמת הלשון היטב
והגעת התכלית מן הבאור...

הוא מה שאמרו רבותינו ז"ל: בני יהודה שהקפידו על לשונם – נתקיימה תורתם
בידם, בני גליל שלא הקפידו על לשונם – לא נתקיימה תורתם בידם"
בנוסף, בחינוך הכללי השתנתה הגישה ללימוד הדקדוק, לא עוד לימוד בפני עצמו,
לא עוד הקפדה על כל פרט, הסלנג הולך והופך ל"שפה לגיטימית" ועמו ההתייחסות
הסלחנית לשבוישים דקדוקיים, אף השם "דקדוק" הולך ומפנה מקומו. אנו אמונים
על מה שכתב רבינו בחיי (בראשית י"ח ג)

"... ולכן המוסיף נקודה או גורעה מחריב את העולם, ומקצף נטיעות התורה
ושרשיה... ומטעם זה נמשלו האותיות לגוף והנקודה לנשמה, כי הנקודות מניעות
את האותיות כמו שהנשמה מניעה את הגוף..."
ולכן אנו משמרים את הניקוד כמימים ימימה.
דברים אלו ודומיהם קובעים את הגישה שלנו: הננו עוסקים בהוראת "דקדוק לשון
הקודש" ברטט קודש.

ותפקיד המורה במהלך שיעורי הדקדוק להטמיע ולהעביר את כללי הדקדוק
הנראים "חוליים" לפסים של קודש.

בברכת

ויהי נועם ד' עלינו

מרים הופמן

מנחה

ספרי לימוד

- כתה ד' -** הדקדוק-בלשון שלי / א. כהן
הלשון שלנו / דינה פ.
פועלים בזמן / רימון
אני לומד דקדוק- לכתה ד' / זייבסקי
דקדוק ולשון- לכתה ד' / קליינמן
- כתה ה' -** סודות הלשון / י. הלפרין
הלשון שלנו / דינה פ.
הדקדוק בלשון שלי / א. כהן
אני לומד דקדוק לכתה ה' / זייבסקי
דקדוק ולשון לכתה ה' / קליינמן
טיב הדקדוק / מ. אביטן
אוצרות הלשון / פנינה מ.
- כתה ו' -** יסודות הפועל / י. הלפרין
דקדוק קליל / מ. הורביץ
טיב הדקדוק / מ. אביטן
- כתה ז' -** מקבץ / אלתר-וינברג
דקדוק קליל / מ. הורביץ
טיב הדקדוק / מ. אביטן
- כתה ח' -** הפועל – גזרת השלמים / י. הלפרין
דקדוק קליל / מ. הורביץ
מקבץ- פרקים בתחביר / אלתר-וינברג

הערה: מומלץ לבדוק כל ספר לגופו, האם הוא מתאים במלואו לתכנית הלימודים.

תוכנית לימודים שנתית לכיתה ד'

מס' שעות	רשימת נושאים	דרגת קדימות
3	1. העצורים: מוצאם וסווגם.	אי
1	2. תנועות: סימון גרפי, גדולות וקטנות.	אי
3	3. סימני נקוד נוספים: מפיק, דגש, פתח גנוב.	אי
1	4. השרש: משפחות מילים – השרש והסתעפויותיו.	אי
3	5. כינויי הגוף: כינויי גוף ביחס לנטיית הפועל. מדבר – נוכח – נסתר, טבלת הגופים.	אי אי
1	6. זמנים: עבר, הווה, עתיד.	אי
3	7. שייכות: כינויי הקניין. נטיית שם עצם עם כינויי הקניין	אי אי
1	8. סמיכות: הכרת תופעת הסמיכות והשימוש בה.	בי
10	9. לשון זכר ולשון נקבה: שם עצם, שם תואר. לשון זכר- מילים שאינן מסתימות בXה או בת', בגדים זוגיים, איברים זוגיים, מכשירים זוגיים, מילים בעלות ת' שורשית, לשון נקבה- סיו ת Xה סיומת ת', שמות ערים וארצות, אותיות, בע"ח בזכר ובנקבה. יוצאים מן הכלל- מילים נקביות, מילים שהן זו"נ.	אי אי אי אי אי אי אי
3	10. צורת הריבוי: רבוי זוגי, סיומת Xים סיומת Xות.	אי
3	11. שם המספר: שם מספר בזכר ובנקבה. מניה עד המאה.	אי אי

השגים נדרשים בסיום כיתה ד':

1. שמות האותיות, אופן כתיבתן, ערכן המספרי.
2. דיוק בהגית התנועות והכרת שמותיהן.
3. הכרת הסימנים (שאינם תנועות) שוואים, חטפים, דגשים, מפיק.
4. זכר ונקבה.
5. צורת הריבוי, הריבוי הזוגי.
6. התאמה בין השם ובין הפועל לבין השם ושם התואר במין ובמספר.
7. השרש והסתעפויותיו.
8. כנויי הגוף וכנויי הקניין.
9. שם המספר – התאמתו לשם עצם לפי מינו.
10. גרעין המילוי ותוספותיו.
11. שמוש נכון במילות השלילה – לא, אל, אין
12. הכרת סימני הפיסוק והבנת הצורך בהם :
נקודה, סימן שאלה, סימן קריאה, סימן תמיהה (!?) פסיק, נקודתיים, גרש, גרשיים, מרכאות, מקף, מפריד וסוגריים.

תכנית לימודים שנתית לכיתה ה'

דרגת קדימות	רשימת נושאים	מס' שעות
	1. חלקי דיבר:	
א'	הכרתם והבחנה בינהם	1
א'	שם עצם לסוגיו	4
א'	שם תואר	1
א'	שם מספר- מונה, סודר	1
א'	כנויים – כנויי גוף, כנויי קנין	1
א'	נטיית ש"ע עם כנויי הקנין	1
א'	מיליות- מלות יחס, מלות חבור	1
	2. סמיכות:	
א'	חלקיה, צורתה ברבים	3
	3. משקלים:	
ב'	משקלים בשם העצם	2
	4. אותיות השימוש:	
א'	המוספיות – מש"ה וכל"ב	1
א'	משמעותיהן, כתיביהן הגיה נכונה של המוספיות	1
א'	מ, ש, השמוש	2
א'	ה' הידיעה, ה' השאלה, ה' המגמה	3
א'	ו' החיבור	2
א'	אותיות ב.כ.ל.	2
	5. הכנה ללימוד הבניינים:	
א'	שרש, זמן, גוף.	1
א'	נטיית הפועל לפי טבלת הגופים	1
א'	זמנים- עבר, הווה עתיד	1
א'	מוספיות אופיניות לזמנים השונים	1
א'	ת.ה.י.מ.ו.ן. – בעבר	1
א'	א.י.ת.ן. - בעתיד	1
	6. חלקי המשפט:	
ב'	הסגר, פניה.	2
ב'	נושא, נושא, מושא	2

תכנית לימודים שנתית לכיתה ו'

דרגת קדימות	רשימת נושאים	מס' שעות
	1. יסודות תורת ההגה :	
א'	מוצא העצורים	2
א'	אותיות א.ה.ו.י.	2
א'	תנועות גדולות וקטנות	2
א'	שוואים : שווא נח, שווא נע,	4
ב'	שווא מרחף	1
א'	חטפים	1
א'	דגשים : דגש קל, דגש חזק	4
	2. מערכת הפועל:	
א'	שרש, זמן, גוף, יכולת זיהוי בניין לפי עבר נסתר.	4
א'	שינון זמן עבר של הבניינים השונים.	5
	3. בניין קל:	
א'	הטייה מפורטת	4
	4. הבניינים :	
א'	הידיעה לנתח פועל, בניית פעלים, שמות הבניינים : קל, נפעל, פֿעל,	6
	פֿעל, התפעל, הפעיל, הפעל	
	5. תופעות בבניינים השונים :	
א'	הבניינים הכבדים : פֿעל, פֿעל, התפעל, תופעת הדגש.	2
א'	הבניינים הסבילים : נפעל, פֿעל, הפעל – שחבור מפעיל לסביל ולהיפך	2
	6. המוספיות בבניינים השונים :	
א'	זמן עבר- ת.ה.מ.י.ו.ן.	2
א'	זמן עתיד- א.י.ת.ן.	2
א'	זמן הווה- מ' תחילית	2
א'	ני הנפעל	1
	7. שם העצם :	
ב'	משקלים ומשמעויותיהן	2
ב'	תופעות ניקוד במשקלים השונים	1
	הערה : על כל תלמידה לדעת יסודות מהותיים בכל בניין, ללא ניקוד כללי.	

הישגים נדרשים בסיום כיתה ו':

1. אות, עצור, שוואים, דגשים, מפיק.
2. זו"נ, יחיד ורבים, אותיות אהוי.
3. שם מספר ושמושיו (מספר מונה סודר)
4. שם עצם, שם תואר
5. פועל, שם הפועל
6. מיליות, מילות יחס, מילות חיבור
7. שורש, זמן, גוף – משפחות מילים
8. כינויים – גוף, קניין, רמז
9. מוספיות: מש"ה וכל"ב, איתן, תהימון.
10. בנינים
11. סימני פיסוק- כמפורט בסוף כיתה ד'
12. מילות שלילה ומילות שאלה
13. משקלים בשמות העצם
14. נושא נשוא מושא

תוכנית לימודים שנתית לכיתה ז'

דרגת קדימות	רשימת נושאים	מס' שעות
	1. חלקי דיבר :	
א'י	שם עצם לסוגיו	2
א'י	שם תואר לסוגיו	2
ב'י	שם פעולה, שם הפועל, הבחנה ביניהם	2
א'י	פועל, תואר הפועל לסוגיו	2
א'י	כנויים – גוף, קנין, רומז	2
א'י	מילות- יחס, וחבור, הגיה תקינה של מילות היחס העיקריות	2
	2. שם מספר :	
א'י	מונה, סודר, חלקי, כפלי	2
א'י	שמוש נכון בתאריכים, המספר אחרי המילה "פיי", מספר סתמי	2
	3. הסמיכות :	
א'י	נסמך, סומך, נצמד, נפרד, ריחוק הטעם, שווא מרחף.	4
	4. שם עצם :	
א'י	מין זכר ומין נקבה, שליטה בנטיה היסודית של שם העצם	2
	5. אותיות השימוש :	
א'י	מ' השימוש, ש' הזיקה – נקוד מפורט	3
א'י	ה' הידיעה, ה' השאלה, מה השאלה – נקוד מפורט	4
א'י	אותיות ב,כ,ל, ו' החיבור – נקוד מפורט	3
	6. יסודות תורת ההגה :	
א'י	תנועות – ארוכות וקצרות, חטפים, חזרה וסכום	1
א'י	שוואים – נח, נע, מרחף.	3
א'י	דגשים – קל, חזק,	3
	7. הברה וטעם :	
א'י	חלוקה להברות, קביעת טעם הברה פתוחה, הברה סגורה, מפיק,	4
א'י	פתח גנוב, א.ה.ו.י. עיצוריות ומונעות.	3
	8. משקלים בשם העצם :	
א'י	משקלים : קָטַל, קִטְלַת, מְקַטֵּל, מְקַטְלָה, מְקַטֵּל, מְקַטְלָה, קָטַל.	4
א'י	הדגשת תופעות דקדוקיות במשקלים הנ"ל.	3
א'י	תשלום דגש – מנורת התשלום	3

תכנית לימודים שנתית לכיתה ח'

דרגת קדימות	רשימת נושאים	מס' שעות
	1. תחביר ושחבור:	
א'	המשפט הפשוט, נושא, נושא, נושא,	4
ב'	מושא ישיר, מושא עקיף, לוואי, מתארים	6
	2. הברות:	
א'	חלוקה, קביעת טעם, הברה פתוחה וסגורה	4
	3. גזרת השלמים:	
א'	הבניינים: הוראותיהם, פעיל, סביל, הדדיות, חוזר	4
א'	מקור, שם הפועל, הבחנה בין שם פועל לשם פעולה	4
א'	מרכיבי הפועל – שרש, זמן, גוף, נתוח פעלים, בניית פעלים	4
א'	יכולת זיהוי בנין לפי העבר הנסתר	2
	התאמת הצורה הדקדוקית של הפועל לתוכן המשפט	1
	4. בנין קל:	
א'	משקלי העבר, משקלי ההווה, משקלי העתיד	4
	5. מוספיות:	
א'	מוספיות העבר- ת.ה.י.מ.ו.ן., מוספית ההווה – מ'	3
א'	מוספיות העתיד – א.י.ת.ן., צווי- נגזר מן העתיד	4
	6. הנקוד במערכת הפועל:	
א'	הבחנה בין X ל X הבחנה בין דגש חזק לדגש קל	4
א'	הבחנה בין שווא נח, שווא נע, שווא מרחף	4
	7. סביל ופעיל:	
א'	הבניינים הסבילים, נפעל, פֻעַל, הפעל	2
א'	שחבור מפעיל לסביל ולהיפך	2
	8. הבינינים הכבדים:	
א'	פֻעַל, פֻעַל, התפעל, תופעת הדגש	3
	9. בנין התפעל:	
א'	תופעת החריגים, שיכול והדמות בעצורים	5
	10. הגרוניות:	
ב'	בעיית הדגש - תשלום דגש, בעיית השווא - חטפים	6